

ภาวะผู้นำที่สำคัญยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนของประเทศ คือภาวะผู้นำในการต่อต้านและป้องกันคอร์รัปชัน หรือผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมนั่นเอง ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นทักษะเพื่อภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ จะเป็นอาวุธต่อสู้ป้องกันความชั่วร้ายทำลายชาติ โดยคอร์รัปชัน

เรียนรู้วิธีลดคอร์รัปชันจากฮ่องกง : 2. บทบาทด้านการศึกษา

[ตอนที่ ๑](#)

ICAC ระบุไว้ใน เว็บไซต์ ว่าตนมีบทบาทด้านการศึกษาเพื่อต่อต้านคอร์รัปชัน [ดังต่อไปนี้](#) จะเห็นว่า หน่วย CRD (Community Relations Department) ทำหน้าที่นี้ และทำหน้าที่ในแนว customer-based

ผมอยากจะรู้ว่า แล้วสถาบันการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการทำอะไรบ้าง จึงถูกเรียกว่า “anti corruption activities of educational institutions in Hong Kong” พบเอกสารของ UNDP ชื่อ

[Institutional Arrangement to Combat Corruption. A Comparative Study](#)

ตีพิมพ์ในปี 2005 ศึกษาเปรียบเทียบใน ๑๔ ประเทศ รวมทั้งฮ่องกงและไทยด้วย เอกสารชิ้นนี้ จัดทำโดย UNDP

Regional Center

ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ เอง

ในเอกสารนี้หน้า ๒๑ บอกว่า ICAC ของฮ่องกงมีเจ้าหน้าที่ ๑,๓๐๐ คน เทียบจำนวนพลเมือง ๖.๘ ล้านคน ส่วน ปปช. ของไทยมีเจ้าหน้าที่ ๕๐๐ คน พลเมือง ๖๕ ล้านคน

เอกสารในส่วนฮ่องกง ระบุหน่วยงาน [HKEDC](#) (Hong Kong Ethics Development Centre) ซึ่งก็อยู่ใต้ ICAC นั่นเอง

ในเอกสารส่วนฮ่องกง ระบุว่าในปี 2005 ฮ่องกงมีอันดับใน Corruption Perception Index ลำดับที่ ๑๕ ใน ๑๕๙ ประเทศ โดยระบุว่า เริ่มมี ICAC ปี 1974 พอถึงปี 1977 ก็พบว่าคอร์รัปชันแบบมีการจัดตั้งอย่างเป็นระบบได้ถูกกวาดล้างไปหมดสิ้น และข้อมูลคอร์รัปชันในปี 2003 บอกว่า แหล่งใหญ่ที่สุดอยู่ในภาคเอกชน คือร้อยละ ๕๗.๔ อยู่ในหน่วยงานภาครัฐร้อยละ ๒๓.๔ ในวงการตำรวจร้อยละ ๑๒.๓ และหน่วยงานสาธารณะอื่นๆ ร้อยละ ๖.๙

ปัจจัยความสำเร็จของฮ่องกงมี ๙ ประการ ในหน้า ๔๗ ของเอกสาร อันดับแรกคือ political will

ทำให้เราเห็นว่าการปราบปรามและป้องกันคอร์รัปชันในประเทศไทยเลียนแบบสิ่งคิโปไม่ได้ เพราะของเรากการเมืองเป็นสาเหตุสำคัญที่สุด

ตามที่มีผู้ให้ความเห็นในบันทึกเรื่องนี้ตอนแรก [ที่นี่](#) แต่เราก็ได้ข้อสรุปจากกรณีฮ่องกงว่า การป้องกันสำคัญที่สุด

ของไทยเราต้องหาวิธีป้องกันแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศเรา

อินโดนีเซียเป็นตัวอย่างของประเทศที่ถูกกัดกร่อนด้วยคอร์รัปชันในสมัย ปธน. ซูฮาร์โต แม้เวลาจะผ่านไป ๑๖ ปี สถานการณ์ด้านคอร์รัปชันก็ยังไม่ดีขึ้นมากนัก ชี้ให้เห็นว่า เมื่อคอร์รัปชันหยั่งรากลึก การเยียวยาแก้ไขยากมาก

ประเทศที่ระบุไว้การศึกษาเป็นกลไกป้องกันคอร์รัปชันอย่างชัดเจนคือ ลิทัวเนีย หน้า ๕๘ โดยระบุสั้นๆ ว่าการศึกษาเป็นกลไกหลัก ๑ ใน ๓ ของกลไกป้องกันคอร์รัปชัน โดยจัดให้มีการเรียนการสอนต่อต้านคอร์รัปชันในหลักสูตรชั้นมัธยม และอุดมศึกษา

ประเทศที่แย่ที่สุดในรายงานนี้คือ ไนจีเรีย อันดับที่ ๑๕๒ ใน ๑๕๙ ประเทศ ของ Corruption Perception Index 2005 เป็นประเทศที่มีคอร์รัปชันอยู่ในระบบ และทำกันอย่างมีสถาบันดำเนินการ และผมเดาว่าอยู่ในสันดานคนด้วย แม้จะมีคนไนจีเรียที่ผมรู้จักหลายคนเป็นคนในระดับ “ประเสริฐ” ผมกล่าวว่า อยู่ในสันดานคน เพื่อจะบอกว่า การศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการต่อต้านป้องกันคอร์รัปชัน

ในหน้า ๖๙ ระบุว่า ไนจีเรียต่อต้านคอร์รัปชันด้วย ๓ กลไกหลัก คือ สอบสวน ป้องกัน และให้การศึกษาต่อสาธารณะชน แต่จะเห็นว่า เอกสารไร้ความหมายหากไม่ทำจริง ไนจีเรียเป็นตัวอย่างประเทศที่ล้มเหลวในการจัดคอร์รัปชัน เขาบอกว่าส่วนสำคัญเป็นเพราะประชาชนไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ ประเทศนี้ล้มเหลวเพราะคอร์รัปชันมาก และที่จัดคอร์รัปชันไม่ได้ เพราะประชาชนไม่สนใจ น่าจะเป็นบทเรียนสำหรับคนไทย

เกาหลีใต้ Corruption Perception Index 2005 อันดับที่ ๔๐ จาก ๑๕๙ ประเทศ เป็นประเทศที่ภาคประชาสังคมมีบทบาทสูงมากในการต่อต้านคอร์รัปชัน (หน้า ๗๗)

ประเทศไทย (หน้า ๘๗) ดูจะมีหน่วยงาน และกฎหมายต่อต้านป้องกันคอร์รัปชันมากที่สุด เราอยู่อันดับที่ ๕๙ ใน ๑๕๙ ประเทศ ใน Corruption Perception Index 2005 และอันดับที่ ๘๘ ใน ๑๗๔ ประเทศ ใน Corruption Perception Index 2012) แค่นี้ก็บอกแล้วว่าเรามีหน่วยงานมาก กฎหมายมาก ไม่น่าไปสู่ผลงานที่ดีเสมอไป

เอกสารระบุผู้ตรวจการแผ่นดิน สตง. ฯลฯ เป็นกลไกของการต่อต้านคอร์รัปชัน จะเห็นว่าประเทศไทยมีกลไกเหล่านี้มาเป็นเวลานาน แต่ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา คอร์รัปชันในประเทศไทยกลับรุนแรงยิ่งขึ้น ผมตีความเองว่าเพราะพรรคการเมือง และนักการเมือง ที่มีอำนาจ จงใจทำลายกลไกเหล่านี้เพื่ออำนาจของตนเอง และเวลานี้ คอร์รัปชันในประเทศไทยเป็นทั้งคอร์รัปชันทางนโยบาย และคอร์รัปชันแบบโจ่งแจ้งโดยนักการเมืองและพวก อ่านเรื่องราวได้ [ที่นี่](#)

ข้อมูลประเทศไทยในเอกสารนี้เก่ากว่า ๑๐ ปี จึงไม่สะท้อนภาพใน ๑๐ ปีหลัง แต่ก็บอกเราว่า ประเทศไทย ไม่มีแนวความคิดให้กระบวนการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชัน

แทนซาเนีย เคยมีชื่อเสียง ในสมัยปกครองในระบอบโซเซียลลิสม์ ว่าเป็นประเทศยากจน ที่ปลอดคอร์รัปชัน แต่เวลานี้อยู่ที่อันดับ ๘๘ ใน ๑๕๙ ประเทศ ใน

Corruption Perception Index 2005 เป็นกรณีศึกษาที่สรุปว่า ผู้นำประเทศมีความสำคัญยิ่งในการต่อต้านป้องกันคอร์รัปชัน

ค้นคว้าศึกษามาถึงตอนนี้ ผมยังไม่พบว่ามึระบบการศึกษาของประเทศใด ที่ทำตัวเป็นผู้นำในการต่อต้านและป้องกันคอร์รัปชัน ทั้งๆ ที่หลักการสำคัญของ 21st Century Education

คือการสร้างผู้นำ หรือสร้างภาวะผู้นำขึ้นภายในตัวคนทุกคน และผมขอเสนอว่า ภาวะผู้นำที่สำคัญยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนของประเทศ คือภาวะผู้นำในการต่อต้านและป้องกันคอร์รัปชัน หรือผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมนั่นเอง

ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นทักษะเพื่อภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ จะเป็นอาวุธต่อสู้ป้องกันความชั่วร้ายทำลายชาติ โดยคอร์รัปชัน

วิจารณ์ พานิช

๒๐ ต.ค. ๕๖

โรงแรมนานาบุรี จังหวัดชุมพร